

Deres ref:

Vår ref: 08/18250-

Vår dato:
29.01.16

Nasjonale mål, hovedprioriteringer og tilskudd innenfor de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen 2016

Innledning

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil informere alle kommuner om nasjonale mål, regjeringens satsingsområder og tilskuddsmidler innenfor sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen i 2016. Arbeids- og velferdsdirektoratet har det nasjonale fag- og forvaltningsansvaret på området. Gjennom sosialtjenesteloven har kommunen ansvar for viktige velferdstjenester som skal bedre levekårene for vanskeligstilte og inkludere dem i arbeidslivet.

Hovedmålene i regjeringens arbeids- og velferdspolitik:

1. Et velfungerende arbeidsmarked med høy sysselsetting, lav ledighet og et inkluderende arbeidsliv
2. Sikre økonomisk trygghet
3. Et økonomisk og sosialt bærekraftig pensjonssystem
4. Et sterkere sosialt sikkerhetsnett
5. Et brukerorientert, effektiv og helhetlig arbeids- og velferdssystem

Regjeringen jobber for at Norge skal være et land med små forskjeller og minimal fattigdom. Arbeids- og velferdsforvaltningen skal bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Den skal også bidra til at utsatte barn og unge, og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Arbeid er både et sentralt mål og et virkemiddel i regjeringens innsats mot fattigdom. Regjeringens satsing på økt gjennomføring i videregående opplæring er en del av denne satsingen.

En forutsetning for en helhetlig, effektiv og brukerorientert arbeids- og velferdsforvaltning er et godt og likeverdig partnerskap mellom stat og kommune. Brukerne skal møte et NAV-kontor der statlig og kommunal tjenesteyting fremstår som helhetlig og integrert. Begge parter har et gjensidig utbytte av å samarbeide tett om tjenester til kommunens innbyggere.

Kommunene har, i tillegg til å sikre god forvaltning av sosialtjenesteloven, ansvar for viktige fellesoppgaver for å sikre alle innbyggerne gode levekår. *(vedlegg 1)*
Kommunen må ha kunnskap om de generelle levekårene i lokalsamfunnet for å kunne ivareta ansvaret etter sosialtjenesteloven. Det er særlig viktig å ha kunnskap om barn og unges oppvekstvilkår, både for å forebygge marginalisering og bidra til økt deltakelse og sosial inkludering.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidet en opplæring for alle nytilsatte i NAV-kontor, opplæringen innebærer også tjenester knyttet til sosialtjenesteloven. Formålet med opplæringen er blant annet å skape forståelse for samfunnsoppdraget og tilhørende lovverk og oppfølgingsmetodikk. Gjennom dette vil man sikre grunnleggende kompetanse hos ansatte som skal bidra til brukers selvhjelpenhet og økt overgang til arbeid. Opplæringen er obligatorisk for alle statlige ansatte og anbefales for alle kommunalt ansatte i NAV-kontorene. Opplæringen gjennomføres de første seks månedene som nyansatt. Det er den nytilsattes leder som sikrer at den enkelte får opplæringen og følger opp med oppfølgingssamtaler underveis i opplæringen. NAV i fylkene har fått i oppdrag å sikre dialog og være samstemt med Fylkesmannen knyttet til opplæringen av nytilsatte.

Aktivitetsplikt

Regjeringens forslag om å stille vilkår om aktivitet for stønad til livsopphold ble vedtatt av Stortinget 24. mars 2015. Det følger av stortingsvedtaket at lovendringen ikke skal iverksettes før kommunene blir kompensert for eventuelle merutgifter lovendringen medfører. Arbeidet med å utrede de økonomiske konsekvensene for kommunene er i gang, og Regjeringen vil fastsette ikrafttredelsestidspunkt når nødvendige avklaringer er foretatt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil minne om at lovendringen blant annet vil innebære økt oppfølging av, og plikt til å kunne tilby aktiviteter til, personer som mottar stønad til livsopphold. Direktoratet anbefaler derfor at det i partnerskapsmøtene tas opp og vurderes om kommunen har nødvendige og relevante aktiviteter å kunne tilby.

NAV kontaktsenter

Fra januar 2015 åpnet NAV-loven for at NAV-kontaktsenter kunne svare brukere som mottar sosiale tjenester på spørsmål om utbetalinger av økonomisk sosialhjelp. Ordningen gjelder alle kommuner unntatt Oslo og Bergen. Kontaktsenteret opprettet tastevalg for sosialtjenestebrukere og kanaliserte henvendelsene til ansatte som har fått opplæring innen dette tjenesteområdet. Arbeids- og velferdsdirektoratet har utviklet løsninger for å kunne gjennomføre elektronisk dialog for brukere av sosial tjenester i NAV. Tidspunkt for når løsningene skal gjøres tilgjengelig for brukerne vil bli bestemt i begynnelsen av 2016. (vedlegg 2)

Satsningsområder

NAV-veileder i videregående skole

Arbeids- og velferdsdirektoratet sin omverdensanalyse viser at det kan bli et overskuddstilbud på 100 000 personer uten videregående opplæring i 2025. Samtidig vil arbeidsmarkedet etterspørre over 90 000 flere personer med yrkesfaglig bakgrunn enn det som vil kunne tilbys, og det forventes en underdekning på helsefagarbeidere på 57 000. Frafall fra videregående opplæring er forbundet med økt risiko for senere marginalisering, blant annet mottak av uførepensjon og sykepenger. Det er et mål for NAV å bidra til og forebygge frafall fra videregående opplæring. (Vedlegg 3)

Lavinntekstspiloten

Prosjektet «Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier» skal prøve ut en modell hvor målområdene er arbeid, bolig, økonomi og barnas situasjon. Prosjektet skal i løpet av 2016 ut i flere NAV-kontor. Kommuneledelsen bes om, i samarbeid med fylkesdirektører, direktoratet og fylkesmannen, å understøtte prosjektet i de kommuner der prosjektet blir etablert. (Vedlegg 4)

0-24 samarbeidet

Det vil bli økt oppmerksomhet på bedre koordinerte tjenester til ungdom for å forebygge frafall fra videregående skole i perioden 2015 til 2020. Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og

sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet har gitt ett felles oppdrag til fem direktorater om økt samarbeid om bedre koordinerte tjenester for utsatte barn og unge mellom 0-24 år. Utdanningsdirektoratet koordinerer arbeidet. Målet med samarbeidet er bedre samhandling i stat og kommune om tiltak for at flere skal lykkes i skolen og fullføre videregående opplæring, som grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet.

Bolig for velferd

Bolig for velferd er en nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014-2020) med mål om at alle skal bo trygt og godt. Strategien skal samle og målrette den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet for å nå mål om at:

1. Alle skal ha et godt sted å bo
2. Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet
3. Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Strategien er et samarbeid mellom Arbeids- velferdsdirektoratet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet, Helsedirektoratet, Husbanken og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet på oppdrag fra departementene. Husbanken koordinerer dette arbeidet.

Tilskuddordninger

Barnefattigdom

Andelen barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt, økte fra 8,0 prosent i 2012 til 8,6 prosent i 2013. Forekomsten av lavinntekt er størst i de store byene. Barn med innvandrerbakgrunn utgjør nå over halvparten av alle barn i økonomisk utsatte familier. Felles for barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt, er at foreldrene har svak eller ingen tilknytning til arbeidslivet. Både lavinntekt og sosiale problemer kan overføres fra en generasjon til en annen. Det er avsatt om lag 45 millioner kroner til dette arbeidet i 2016.

Boligsosialt arbeid

Hovedformålet med tilskuddsordningen er å styrke og utvikle de ordinære tjenestene i Arbeids- og velferdsforvaltningen, slik at de bedre kan ivareta og bistå bostedsløse og vanskeligstilte på boligmarkedet, særlig ungdom og barnefamilier. En egnet bolig er avgjørende for å kunne leve og bo selvstendig og sikre varige botilbud. Det er avsatt om lag 60 millioner kroner til dette arbeidet i 2016.

Frivillige organisasjoners arbeid mot fattigdom

Det er avsatt midler til frivillig arbeid mot fattigdom og sosial ekskludering, til sammen omkring 90 millioner kroner i 2016, fordelt på tre nasjonale tilskuddsordninger. Det overordnede målet er å bedre levekårene for sosialt og økonomisk vanskeligstilte eller marginaliserte personer i Norge.

Les mer om tilskuddsordningene i vedlegg 5

Kommunale måleindikatorer

Utviklingsavtalen mellom Arbeidsdepartementet og KS for partnerskapet stat-kommune om NAV-kontorene (22. august 2012) sier i punkt 2.3: «...Avtalepartene vil legge til rette for felles bruk av resultatmål, resultatindikatorer og rapportering for målgruppene som NAV-kontoret har ansvar for».

Det er frivillig å innlemme de anbefalte indikatorene i NAV-kontorets målekort. Kommunen kan velge å bruke alle, noen eller ingen. Det vil som før være mulig for kommunen å vise andre kommunale indikatorer i målekortet, endre dem og be om nye.

Vedlagt følger forslag til kommunale måleindikatorer for 2016. (Vedlegg 6)

I forløpig Mål- og disponeringsbrev 2015 til fylkene ligger følgende hovedprioriteringer:

Det er et overordnet mål å bidra til at flere av NAVs brukere kommer i eller beholder arbeid gjennom

- Økt kontakt og bistand til arbeidsgivere
- Tidlig og individuell tilpasset oppfølging
- Bruk av arbeidsrettede tiltak og hjelpemidler
- Kompetanseutvikling
- Kanalstrategien for personbrukere og arbeidsgivere

Med vennlig hilsen

Sigrun Vågeng
Arbeids- og velferdsdirektør

for Kjell Hugvik
Fungerende Arbeids- og tjenestedirektør

6 Vedlegg:

Vedlegg 1: Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen(sosialtjenesteloven)

Vedlegg 2: Nye tjenester til brukere av sosiale tjenester

Vedlegg 3: Forsøk med NAV-veileder i videregående skole

Vedlegg 4: Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier

Vedlegg 5: Tilskuddsordningene

Vedlegg 6: Måleindikatorer

Kopi:

Arbeids- og sosialdepartementet

Landets fylkesmenn

NAV Fylke

Helsedirektoratet

Statens Helsetilsyn

KS

Vedlegg 1

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven)

Sosialtjenesteloven inngår i kommunens samlede velferdsansvar og omhandler kommunale tjenester og oppgaver som NAV-kontoret skal utføre og medvirke i. Kommunens ansvar skal ivaretas på en måte som bidrar til å fremme lovens formål, og må ses i sammenheng med kommunens øvrige velferdsområder.

Kommunen har ansvar for følgende generelle oppgaver:

- informasjon og generell forebyggende virksomhet, herunder kunnskap om levekår og sosiale problemer
- samarbeid med andre deler av forvaltningen
- samarbeid med frivillige organisasjoner
- boliger til vanskeligstilte
- beredskapsplan

De fem obligatoriske tjenestene som skal inngå i NAV-kontoret er:

- opplysning, råd og veiledning, herunder økonomisk rådgivning
- økonomisk stønad
- midlertidig botilbud
- individuell plan
- kvalifiseringsprogrammet

For 2016 bør kommunene særlig merke seg:

Kommunen har ansvaret for å gi nødvendig opplæring til alle ansatte ved NAV-kontoret som yter tjenester og utfører oppgaver etter loven. Kommunen må gjennom sin internkontroll sikre at NAV-kontoret har tilstrekkelig kompetanse og er organisert på en måte som sikrer forsvarlige tjenester. Søknader om tjenester skal avgjøres etter en konkret vurdering av brukers behov, og avgjørelsen skal begrunnes og fattes i enkeltvedtak. Barn og unges behov skal være synlige i kartlegging, vurdering og avgjørelse om tjenester etter loven.

Sosialtjenesteloven § 18 har fått et nytt tredje ledd som lyder: «Ved vurdering av søknad om stønad til familier skal det ikke tas hensyn til barns inntekt av arbeid i fritid og skoleferier». Endringen trådte i kraft 1.januar 2016.

Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Kvalifiseringsprogrammet er et viktig tiltak for å fremme overgang til arbeid og bekjempe fattigdom. KVP retter seg mot mennesker med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne. Alle som søker og fyller vilkårene for deltakelse, skal tilbys et individuelt tilpasset kvalifiseringsprogram fra NAV-kontoret, jmf lov om sosiale tjenester i NAV § 29. De statlige overføringene som finansierer kommunale merkostnader med kvalifiseringsprogrammet er innlemmet i kommunenes rammetilskudd.

Det er viktig at arbeidet med programmet organiseres og tilrettelegges på en slik måte at NAV-kontorene tilbyr tjenesten til de som fyller vilkårene, og utarbeider gode, individuelt tilpassede programmer. Kommunene bør benytte det landsomfattende tilsynet som grunnlag for å sikre forsvarlig tildeling og gjennomføring av programmet.

Rapporter og følgeevaluering tyder på at de aller fleste deltakerne opplever å få bedre økonomi og økt mestring og livskvalitet som følge av programmet. Nær halvparten av

deltakerne som har gjennomført programmet rapporteres å ha kommet i arbeid, utdanning eller andre arbeidsrettede tiltak. Effektevalueringen, utført av Frisch-senteret, indikerer også at deltakelse i Kvalifiseringsprogrammet øker sjansene for å få arbeid.

Økonomisk rådgivning

Økonomisk rådgivning skal bidra til at enkeltpersoner og familier med økonomiske problemer og gjeldsbyrder får kontroll og styring over egen økonomi. Økonomisk rådgivning krever god og i enkelte tilfeller spesialisert kompetanse. Mindre kommuner anbefales å etablere interkommunalt samarbeid og etablere tettere samarbeid med namsmannen og kredittinstitusjonene.

Den nasjonale økonomirådstelefon i NAV, 800GJELD (80045353), bidrar til å øke tilgjengeligheten til økonomisk rådgivning i NAV. Tjenesten er et lavterskeltilbud og fungerer som supplement til kommunenes rådgivningsarbeid i NAV-kontorene. Telefontjenesten mottar mellom 700 og 900 telefonhenvendelser i måneden, i tillegg kommer det mange henvendelser via chat.

Økende økonomi- og gjeldsproblemer vil kunne føre til større etterspørsel etter økonomirådgivertjenester i kommunene. Fylkesmannen er i embetsoppdraget for 2016, bedt om å bistå kommunene med å styrke kompetansen til økonomi- og gjeldsrådgivere gjennom kurs og faglige fora.

Vedlegg 2

Nye tjenester til brukere av sosiale tjenester

Da kontaktsenteret tok i bruk Personkortet som viser oversikt over ytelser bruker har, viste det seg å være teknisk ustabilt. Per desember 2015 har 66 kommuner fortsatt ikke koblet seg opp. Dårlig teknisk funksjonalitet i personkortet er en av flere grunner til at Arbeids- og velferdsdirektoratet ønsker å stenge Personkortet i 2016 og heller overføre informasjon til IKT-systemet Modia. Dette vil også kunne gi brukerne innsyn ved at den samme informasjonen «speiles» på Ditt NAV (nav.no).

I 2015 har Arbeids- og velferdsdirektoratet gjennomført en kartlegging av brukere og NAV-veilederes behov for IKT-støtte i prosesser rundt sosialtjenestesaker. Kartleggingen har blant annet vist at NAV-kontorene bruker uforholdsmessig mye tid på å finne informasjon og lage notat i flere IKT-systemer. Brukerne skiller ikke mellom ulike stønadstyper i NAV og bruker mye tid på å ringe og oppsøke NAV-kontorene for å finne ut av hva som skjer med deres søknader og utbetalinger. Når informasjon ikke er tilgjengelig for brukerne og det er mange IKT-systemer på NAV-kontorene begrenser dette fokus og tid som kunne vært brukt til å jobbe med å få brukerne i arbeid og aktivitet.

Som nevnt i brevet har Arbeids- og velferdsdirektoratet utviklet løsninger for å kunne gjennomføre elektronisk dialog for brukere av sosial tjenester i NAV. Tidspunkt for når løsningene skal gjøres tilgjengelig for brukerne vil bli bestemt i begynnelsen av 2016. De nye brukerdialogtjenestene innebærer at sosialtjenestebrukerne får samme mulighet til elektronisk dialog og innsyn i samtalereferater som de allerede har for andre tjenester på NAV-kontoret. Alle kommuner vil få et eget brev med informasjon om løsningen og om databehandlingsavtalen som må inngås før NAV-kontorene kan begynne å bruke Modia også til sosialtjenestesaker.

Januar 2016 etablerer KS *Forprosjekt Digitale innbyggertjenester- NAV sosial*. Med i arbeidet er kommuner som bruker de ulike IKT-systemene og Arbeids- og velferdsdirektoratet. Prosjektet vil identifisere behovet for digitale innbyggertjenester for NAV Sosial. Forprosjektet skal forberede oppgaver for et påfølgende hovedprosjekt. Arbeidet med digitale innbyggertjenester er forankret i KS Digitaliseringsstrategi for kommunesektoren og Felles Policy for partnerskapet i NAV av 22.9.2014.

Vedlegg 3

Forsøk med NAV-veileder i videregående skole

Andelen av ungdom som står utenfor skole, opplæring og arbeid, er høy i Norge. Flere av ungdommene som ikke fullfører videregående opplæring, har sammensatte problemer og vil profitere på god, koordinert hjelp fra flere instanser, som NAV, barnevern, helse og skole.

Kommunen har en viktig rolle med å koordinere og samordne eksisterende virkemidler overfor gruppen.

Målet med «Forsøk med NAV-veileder i videregående skole» er å forebygge frafall fra videregående opplæring og/eller integrere ungdom i arbeidslivet. Veiledere fra NAV-kontor inngår både som en del av elevtjenesten ved den videregående skolen, og som en del av ungdomsarbeidet i NAV. Forsøket er basert på følgende faglige prinsipper:

- Oppsøkende utadrettet arbeid
- Forebygging og tidlig intervensjon
- Lav terskel og tilgjengelige tjenester
- Oppfølging i ordinære løp
- Tverrfaglig samarbeid

Modellen for samarbeid bygger på kunnskap om betydningen av:

- konkret kunnskap om hverandres tjenester og tiltak
- for felles arena for konkret samarbeid
- forankrede avtaler om samarbeid

Forsøket er et samarbeid med Utdanningsdirektoratet og inngår som et av de nasjonale tiltakene i Kunnskapsdepartementets «Program for bedre gjennomføring i videregående opplæring». Det er etablert piloter i alle landets fylker og fylkesmannen og NAV fylke har fått i oppdrag å sikre lokal erfaringsspredning fra forsøket. Evalueringsrapporten kommer våren 2016. Les mer på

<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/For+kommunen/Relatert+informasjon/for+s%C3%B8k-med-nav-veiledere-i-videreg%C3%A5ende-skole>

Vedlegg 4

Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier

Arbeids- og velferdsdirektoratet skal iverksette et nasjonalt forsøk med å prøve ut en modell for helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier med utgangspunkt i NAV-kontorene. Forsøket inngår som et av tiltakene i regjeringens strategi *Barn som lever i fattigdom* (2015-2017).

Prosjektets mål er tosidig. Den overordnede og langsiktige målsetningen er å forhindre at fattigdom går i arv, dvs. å forebygge at barn i lavinntektsfamilier forblir fattige på grunn av manglende utdanning, arbeidsmuligheter og manglende sosial integrering. Den kortsiktige målsettingen er å utvikle og prøve ut en modell og et program som kan gi bedre resultater av innsatsen for familiene i målgruppen. Modellen skal danne grunnlag for konkrete anbefalinger og en bredere implementering i NAV og samarbeidende tjenester i kommuner og bydeler.

Vi ønsker med prosjektet å arbeide med familien som system, og samordne tjenestene det offentlige bidrar med inn mot enkeltindivider i familien. Systematisk samarbeid og god koordinering er essensielt.

Prosjektet vil benytte eksisterende virkemidler i de aktuelle tjenestestedene som blir involvert

Vedlegg 5

Tilskuddsordningene

Barnefattigdom

Andelen barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt, økte fra 8,0 prosent i 2012 til 8,6 prosent i 2013. Forekomsten av lavinntekt er størst i de store byene. Barn med innvandrerbakgrunn utgjør nå over halvparten av alle barn i økonomisk utsatte familier. Felles for barn som lever i familier med vedvarende lavinntekt, er at foreldrene har svak eller ingen tilknytning til arbeidslivet. Både lavinntekt og sosiale problemer kan overføres fra en generasjon til en annen.

Regjeringen vil sikre mer likeverdige vilkår for barn som vokser opp i fattige familier. Det er i 2016 avsatt om lag 40 millioner kroner til kompetanse- og utviklingstiltak for å forebygge og redusere fattigdom blant barn, unge og barnefamilier som mottar bistand fra NAV-kontoret. Målet er å forbedre det sosiale og forebyggende arbeidet i kommunen, utvikle nye tiltak overfor målgruppen, bedre samordningen av lokale tiltak og å styrke og utvikle de lokale aktørenes kompetanse. Det er viktig at tjenestene på NAV-kontoret ytes slik at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

I 2015 mottok 131 kommuner og bydeler tilskudd til 143 tiltak og prosjekter. Tiltakene er rettet mot sosial inkludering av barn, unge og barnefamilier. Søknader der kommunen vil sikre barneperspektivet på NAV-kontoret ble prioritert i 2015.

Tilskuddsordningen må ses i sammenheng med «Nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom» som Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) forvalter. Ordningene har klare berøringspunkter både når det gjelder formål og målgruppe.

Tilskudd til forebygging og bekjempelse av barnefattigdom for 2016 er lyst ut, og søknadsfristen er 1. februar 2016. Søknadsskjema, regelverk og nærmere informasjon om søknadskriterier og prosedyrer finnes <http://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/For+kommunen/Relatert+informasjon/barnefattigdom>

Boligsosialt arbeid

Ny nasjonal strategi for boligsosialt arbeid «Bolig for velferd» (2014-2020) er en strategi med mål om at alle skal bo trygt og godt. Strategien skal samle og målrette den offentlige innsatsen overfor vanskeligstilte på boligmarkedet, med særlig innsats overfor barnefamilier og unge.

NAV-kontorene har ansvar for å skaffe til veie et midlertidig botilbud og bistå bruker med boligframskaffelse. Et godt boligsosialt arbeid får positive konsekvenser for måloppnåelse innen arbeid, helse, utdanning og integrering. Hjelp til inntekt gjennom arbeid eller utdanning er ofte avgjørende for å lykkes med boligsosialt arbeid.

Arbeids- og velferdsdirektoratet inviterer kommuner og bydeler til å søke om tilskudd til styrking og utvikling av boligsosialt arbeid rettet særlig mot barnefamilier og unge. Tilskuddet skal stimulere til nytenkning og samarbeid på tvers av kommuner, tjenester og etater og frivillige organisasjoner. Tiltak for å redusere bruk av midlertidige botilbud og tiltak for ungdom, yngre voksne og barnefamilier med lavinntektsproblemer skal spesielt prioriteres i 2016.

Tilskudd til boligsosialt arbeid for 2016 er lyst ut, og søknadsfristen er 1. februar 2016. Søknadsskjema, regelverk og nærmere informasjon om søknadskriterier og prosedyrer finnes:

<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Innhold+til+NAV+og+samfunn+forside/Nyheter/kunngj%C3%B8ring-av-tilskudd-til-boligsosialt-arbeid-i-2016>

Frivillige organisasjoners arbeid mot fattigdom

Det er avsatt midler til frivillig arbeid mot fattigdom og sosial ekskludering, til sammen omkring 90 millioner kroner i 2016, fordelt på tre nasjonale tilskuddsordninger. Det overordnede målet er å bedre levekårene for sosialt og økonomisk vanskeligstilte eller marginaliserte personer i Norge.

1. Arbeids- og velferdsdirektoratet viderefører tilskudd til drift av brukerorganisasjoner på fattigdomsfeltet og tilskudd til prosjekter med vekt på egenorganisering, selvhjelpsarbeid, brukerinnflytelse og interessepolitisk arbeid for bekjempelse av fattigdom. Målet er blant annet å bidra til å styrke dialogen og samarbeidet mellom representanter for sosialt og økonomisk vanskeligstilte, det offentlige og andre samfunnsaktører. Ordningen skal også styrke mulighetene for egenorganisering, selvhjelpsaktiviteter, brukerinnflytelse og interessepolitisk arbeid for å bekjempe fattigdom og sosial ekskludering i Norge. I overkant av 31 millioner kroner er avsatt i 2016.
<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/Tilskudd+gjennom+NAV/Tilskudd+til+frivillig+arbeid+mot+fattigdom/Tilskudd+til+drift+av+organisasjoner+og+sammenslutninger>
<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/Tilskudd+gjennom+NAV/Tilskudd+til+frivillig+arbeid+mot+fattigdom/Tilskudd+til+prosjekter+og+aktiviteter>
2. Arbeids og velferdsdirektoratet utlyser også tilskudd til aktivisering og arbeidstrening i regi av frivillige organisasjoner og private stiftelser. Målgruppen er personer som står svært langt fra arbeidsmarkedet, og som er sosialt ekskluderte. Rusmiddelavhengige og tidligere rusmiddelavhengige er en særlig prioritert målgruppe. Målet med tilskuddsordningen er å stimulere til utvikling av nye tiltak og metoder for aktivisering og arbeidstrening av vanskeligstilte. I overkant av 46 millioner kroner er avsatt i 2016.
<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/Tilskudd+gjennom+NAV/Tilskudd+til+frivillig+arbeid+mot+fattigdom/Tilskudd+til+aktivisering+og+arbeidstrening>
3. Arbeids- og velferdsdirektoratet utlyser videre tilskudd til sosiale entreprenører og til utvikling av sosialt entreprenørskap, som retter sin virksomhet mot bekjempelse av fattigdom og sosial eksklusjon i Norge. Sosialt entreprenørskap innebærer etablering av virksomheter som har som mål å løse sosiale eller samfunnsmessige problemer og behov, og som bruker metoder og verktøy fra forretningsverdenen for å nå målene. Målgruppen for aktiviteten er sosialt og økonomisk vanskeligstilte som opplever, eller står i fare for å oppleve, fattigdom. I overkant av 13 millioner kroner er avsatt i 2016.
<https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Samarbeid/Tilskudd+gjennom+NAV/Tilskudd+til+frivillig+arbeid+mot+fattigdom>

Vedlegg 6

Kommunale måleindikatorer

Det er frivillig å innlemme de anbefalte indikatorene i NAV-kontorets målekort. Kommunen kan velge å bruke alle, noen eller ingen. Det vil som før være mulig for kommunen å vise andre kommunale indikatorer i målekortet, endre dem og be om nye.

Kommunen bestemmer selv grenseverdier for hva som gir grønn, gul og rød farge på de foreslåtte indikatorene. Direktoratet kan senere anbefale grenseverdier.

Indikatorene er ikke fastlagt en gang for alle. Bruken av dem vil vise om tallene blir gode nok eller om det blir nødvendig å endre ordlyd, teller eller nevner.

Direktoratet mener at andelsindikatorer gir mer informasjon enn kun antall og gir kommunene et bedre grunnlag for å sammenligne seg med andre kommuner. Både telleren og nevneren som ligger til grunn for andelen kommer opp når man trykker på indikatoren i målekortet.

Direktoratets anbefaling av kommunale indikatorer i NAV-kontorets målekort	Teller	Nevner
B.101: Andel som har mottatt økonomisk sosialhjelp	Antall personer som har mottatt økonomisk sosialhjelp i løpet av måneden (fra kommunalt sosialsystem)	Antall personer 18-66 år i kommunen/bydelen (SSB-tall som direktoratet legger inn)
B.102: Andel som er langtidsmottakere med økonomisk sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold	Antall som har mottatt økonomisk sosialhjelp i minst seks måneder av de siste tolv, og som har sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (fra kommunalt sosialsystem)	Antall personer 18-66 år i kommunen/bydelen (SSB-tall som direktoratet legger inn)
B.103: Andel unge som har mottatt økonomisk sosialhjelp	Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp, under 25 år, i løpet av måneden (fra kommunalt sosialsystem)	Antall personer 18–24 år bosatt i kommunen/bydelen (SSB-tall som direktoratet legger inn)
B.104: Andel mottakere av økonomisk sosialhjelp med forsørgelsesplikt for barn under 18 år i husholdningen	Antall som har mottatt økonomisk sosialhjelp i løpet av måneden, som har barn under 18 år som bor i husholdningen og som mottaker har forsørgelsesplikt for (fra kommunalt sosialsystem)	Antall personer som har mottatt økonomisk sosialhjelp i løpet av måneden (fra kommunalt sosialsystem)
B.151: Antall deltakere i kvalifiseringsprogram	Antall deltakere i kvalifiseringsprogram ved utgangen av måneden. (Direktoratet henter ut tallet og legger det inn i målekortet. Korrekte tall forutsetter at deltakerne blir riktig registrert i Arena av NAV-kontorene.)	1